

NVER Pleitwedstrijd 2019

S-Day en het Trieste Lot van de Kat Jeremy

Zaak M-293/19

Günter S. v. Talaxia

1. We schrijven 2025. Drie jaar na een referendum over uittreding, en na tweeënehalf jaar van tevergeefs onderhandelen, is voormalig lidstaat Saxinia op basis van Artikel 50 VEU unilateraal uit de Europese Unie getreden: een keiharde “Saxit”. Ondanks een uitstel van de tweejaarstermijn met zes maanden en zenuwslopende onderhandelingen is het niet gelukt om een terugtrekkingsakkoord te sluiten, laat staan dat er een akkoord ligt over de toekomstige relatie tussen Saxinia en de EU.
2. Om de directe juridische chaos van de harde Saxit binnen de perken te houden heeft de Saxiniaanse wetgever besloten het EU *acquis* integraal om te zetten in nationaal recht voor de duur van vijf jaar. Materieel gezien blijft hiermee het gehele EU *acquis* van kracht in Saxinia. Ook blijven Saxiniaanse rechters verplicht om dit EU *acquis* uit te leggen in lijn met de rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU (HvJEU) op het moment van uittreding. De enige uitzonderingen op deze overname van het EU *acquis* in het Saxiniaanse recht betreffen het Handvest van de Grondrechten en het EU institutioneel kader, de bevoegdheden van de Commissie en de rechtsmacht van het HvJEU daarbij inbegrepen. Saxinia acht zich dan ook niet meer gebonden aan rechtshandelingen van EU instellingen of lichamen die na 3 oktober 2024 (S-Day) zijn aangenomen. Dit betekent ook dat EU wetgeving of rechtspraak van na S-Day geen juridisch effect heeft binnen de Saxiniaanse rechtsorde.
3. Er is Saxinia en de lidstaten van de EU veel aan gelegen om de samenwerking op het gebied van de bestrijding van de georganiseerde misdaad en terrorisme zo veel mogelijk in stand te laten, ook na uittreding. Zowel de EU lidstaten, als Saxinia, zien geradicaliseerde groeperingen van EU federalisten als een steeds grotere bedreiging voor de openbare veiligheid. Daarom wordt op 25 augustus 2024 een noodakkoord gesloten tussen de Europese Unie en Saxinia op basis waarvan de EU instrumenten op het gebied van justitiële en politieke samenwerking in strafzaken, waaronder het Europees Aanhoudingsbevel, van kracht blijven in de relatie tussen de resterende EU lidstaten en Saxinia. Ook krijgen Saxiniaanse rechters de bevoegdheid om prejudiciële vragen te stellen over de geldigheid en interpretatie van deze instrumenten aan het HvJEU. Het noodakkoord staat lidstaten ook toe bilaterale relaties aan te gaan met Saxinia, zolang deze niet aan de effectiviteit van het noodakkoord in de weg staan.
4. Saxinia blijft vooralsnog partij bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM), al gaan binnen de Saxiniaanse regering stemmen op om ook hier een einde aan te maken. Per

slot van rekening heeft Saxinia een eeuwenoude traditie van burgerlijke vrijheden en staat de Saxiniaanse grondwet bij rechtsdeskundigen bekend om zijn hoge mate van bescherming van burgerlijke vrijheden. Delen van de Saxiniaanse grondwet hebben zelfs model gestaan voor het EVRM. Van oudsher placht de bescherming onder de Saxiniaanse grondwet verder te gaan dan de door het EVRM gegarandeerde rechten, zeker waar het gaat om vrijheid van meningsuiting. Desondanks zijn er zorgelijke ontwikkelingen in Saxinia.

5. Voorafgaand aan de uittreding zijn verschillende tegenstanders van de Saxit tijdens openbare manifestaties opgepakt. De staatsmedia werden tijdens de referendumcampagne gecontroleerd door de regerende pro-Saxit partijen. Voor de Europese Commissie was dit aanleiding een artikel 7 VEU procedure te starten. Het wordt algemeen aangenomen dat deze zet de Saxiniaanse bevolking massaal vóór uittreding heeft doen stemmen (75% voor uittreding). Met name de wervende slogan van de Commissie: ‘de rechtsstaat, best belangrijk’ schoot de Saxinianen in het verkeerde keelgat. Tot sancties op basis van art. 7 is het echter nooit gekomen omdat de hiervoor benodigde unanimiteit in de Europese Raad niet werd bereikt.
6. In de aanloop naar de Saxit liepen de gemoederen hoog op. Vanuit heel Europa vertrokken tegenstanders naar Saxinia om hun Saxiniaanse EU-broeders en zusters met raad en daad bij te staan. Onder hen bevond zich ook Günther S., een Unieburger uit EU-lidstaat Tubania, en actief lid van de Blaue Armee Fraction (BAF). Deze organisatie werd en wordt nog altijd door Saxinia aangemerkt als een “foreign agent” en een criminele organisatie. In andere EU-lidstaten staat de organisatie echter geregistreerd als een reguliere politieke beweging. In Tubania is de BAF zelfs erkend als een maatschappelijk goed doel zodat giften aan de BAF fiscaal aftrekbaar zijn. Dit gebeurde nadat de BAF haar gewelddadige verleden had afgezworen en in haar statuten afstand had genomen van iedere vorm van geweld.
7. Tijdens de tumultueuze campagne voor het referendum verleende Günther hand- en spandiensten aan de Saxiniaanse afdeling van het BAF. Zo leverde hij 2000 liter blauwe en gele verf aan het BAF. Hiermee werden verschillende verfbommen gemaakt waarmee het historisch parlamentsgebouw van de Saxiniaanse hoofdstad Mayville onherstelbare schade is toegebracht. Tot grote ontsteltenis van de Saxiniaanse volksvertegenwoordigers kwam hierbij ook de mascotte van het Parlement, de stokoude en wat mopperige kat Jeremy, om het leven. Günther heeft naar aanleiding hiervan Saxinia per direct verlaten en zich gevestigd in Talaxia, een EU lidstaat die om zijn pro-Europese houding bekend staat. Op sociale media blijft hij echter actief, en modereert hij onder meer verschillende gesloten fora op Smoelenboek.tu. Smoelenboek is een niet-EU onderneming uit de Kram, met een Europese dochteronderneming in Talaxia.

8. Direct na de harde Saxit neemt de Saxiniaanse regering een wet aan die rechters die zich in de aanloop naar Saxit negatief over uittreding hebben uitgelaten, uitsluit van promotie en - indien boven de zestig - met vervroegd pensioen stuurt. De Saxiniaanse regering wilde hiermee recht doen aan de democratische wil van het Saxiniaanse volk. Ook valt in de parlementaire geschiedenis te lezen dat de regering ervoor wilde waken dat anti-Saxit gevoelens in de weg zouden staan aan de onpartijdigheid van de rechterlijke macht.
9. Eveneens na S-Day starten de Saxiniaanse autoriteiten een groot strafrechtelijk onderzoek naar de aanslag op het Saxiniaanse parlement. Zij krijgen al snel een aantal leden van de BAF in het vizier, waaronder ook Günther. De Saxiniaanse onderzoeksrechter die belast is met het onderzoek doet een Europees Aanhoudingsbevel uitgaan waarbij om de overlevering van Günther wordt gevraagd voor lidmaatschap van een criminele organisatie. Tevens vraagt zij toegang tot alle Smoelenboekgegevens die dit bedrijf op zijn servers in Talaxia heeft staan.
10. Günther loopt niet lang na de uitvaardiging van het Europees Aanhoudingsbevel tegen de lamp bij een manifestatie voor glutenvrij veganisme in de hoofdstad van Talaxia. De Talaxaanse autoriteiten delen hem mede dat zij voornemens zijn hem over te leveren aan Saxinia op basis van het uitstaande Europees Aanhoudingsbevel, dan wel op basis van nationaal uitleveringsrecht. Ook krijgt hij te horen dat Smoelenboek zich gedwongen ziet alle gevraagde informatie aan de Saxiniaanse autoriteiten te leveren op basis van de Verordening Elektronisch Bewijsmateriaal.
11. Günther ziet het begrijpelijkerwijs niet zitten om overgeleverd te worden aan Saxinia, zeker niet nu de BAF daar, gezien het sterke anti-EU sentiment in Saxinia, een gehate organisatie is. Hij vindt het ook onacceptabel dat hij als EU burger wordt overgeleverd aan een niet-lidstaat, en dat ook nog eens op basis van een instrument van Unierecht. Ook wanneer Talaxia hem zou willen uitleveren op basis van nationaal recht, is dat volgens hem onacceptabel. Onder de Talaxaanse grondwet worden Talaxaanse burgers niet uitgeleverd. Heeft hij als Unieburger niet recht op een gelijke behandeling en dus gelijke bescherming? Günther betwist ook dat Smoelenboek zijn data moet delen met de Saxiniaanse autoriteiten.
12. De Verordening Elektronisch Bewijsmateriaal, die ten grondslag ligt aan het verzoek, is namelijk aangenomen op 5 augustus 2024, dat wil zeggen tijdens de verlenging van de periode van twee jaar onder artikel 50 VEU die van 3 mei tot 3 oktober 2024 duurde. Het is een van de instrumenten op het gebied van justitiële en politieke samenwerking in strafzaken die op grond van het noodakkoord van kracht blijven in de relatie tussen Saxinia en de EU.
13. In de periode van zes maanden uitstel, op 10 mei 2024 om precies te zijn, vonden verkiezingen voor het Europees Parlement plaats, waarna op 6 juli de eerste plenaire sessie van het nieuwe Europees Parlement werd gehouden. Echter, met het oog op de naderende Saxit, had dat land

besloten geen verkiezingen voor het Europees Parlement te organiseren. In plaats daarvan sloot Saxinia een akkoord met de Europese Raad en het Europees Parlement waarin werd bepaald dat de zittende Saxiniaanse leden van het Europees Parlement aan zouden blijven tot het moment van de Saxit. Na de Saxit zouden hun zetels ingenomen worden door vertegenwoordigers uit andere lidstaten volgens een voor de verkiezingen vastgestelde verdeelsleutel. Op 5 augustus zaten de 63 Saxiniaanse leden derhalve nog in het Europees Parlement. Daar stemden zij samen met 573 andere leden van het Europees Parlement voor het voorstel voor de Verordening Elektronisch Bewijsmateriaal, waarna deze verordening na publicatie op 15 augustus 2024 van kracht werd. Günther is van mening dat de samenstelling van het Europees Parlement tijdens de stemming voor de Verordening Elektronisch Bewijsmateriaal in strijd is met de democratische fundamenteën van de EU.

14. Günther besluit zijn overlevering aan Saxinia aan te vechten voor de Talaxaanse rechter. Tegelijkertijd vraagt hij een voorlopige voorziening aan tegen de overdracht van zijn Smoelenboekgegevens aan de Saxiniaanse aanklager. Beide zaken worden gevoegd door de Talaxaanse rechtbank die in eerste instantie bevoegd is van beide geschillen kennis te nemen. Geconfronteerd met deze haast onvoorstelbare combinatie van juridisch complexe vraagstukken, besluit de Talaxaanse rechter verschillende prejudiciële vragen voor te leggen aan het HvJEU.

Prejudiciële vragen

- 1) Is een nationale rechter van een EU lidstaat bevoegd, dan wel verplicht, om op grond van een Europees Aanhoudingsbevel over te gaan tot overlevering van een EU burger waar de vragende autoriteit niet langer behoort tot een EU lidstaat en niet langer gebonden is aan het Handvest?
- 2) Indien het antwoord op vraag 1) positief dient te worden beantwoord, komt deze bevoegdheid, dan wel verplichting, te vervallen op basis van het feit dat in een lidstaat rechters niet langer promotie kunnen maken of vervroegd met pensioen moeten op basis van eerder gedane uitspraken over uittreding van hun lidstaat?
- 3) Indien vraag 1) of vraag 2) negatief beantwoord dienen te worden, is overlevering van een Unieburger door een andere lidstaat dan zijn eigen lidstaat aan een derde land toegestaan op grond van het nationaal recht, in het bijzonder wanneer de grondwet van die lidstaat uitlevering van haar eigen onderdanen verbiedt?
- 4) Tast de samenstelling van het Europees Parlement op het moment dat de Verordening Elektronisch Bewijsmateriaal werd aangenomen de geldigheid van deze Verordening aan?

In deze zaak interveniëren zowel de Commissie, als de regeringen van Saxinia, Talaxia, Tubania en de vertegenwoordigers van Günter S.

Deelnemers aan de moot court dienen schriftelijke opmerkingen in te dienen namens zowel Talaxia, als Günter S. Tijdens de mondelinge behandeling zullen zij optreden namens de regering van Talaxia enerzijds, en Günter S. anderzijds.